

XXIX.

Betrænkning

over

Forslaget til et allerunderdanigst Andragende angaaende Fæstes Overgang til Selveiendom.

(Afgiven af Landstingets Udvalg).

Undertegnede Udvalg kan ikke Andet end tiltræde den Ansæelse, som er udtalt i det af Landstinget samme til Betænkning tilfillede Andragende, at en endelig Løsning af Spørgsmaalet om Fæstes Overgang til Selveiendom er i høj Grad ønskelig, og skulle vi i saa Henseende navnlig kun fremhæve den ene Bemærkning, at, forinden dette Mellemvarende har fundet en Afgjørelse, ville de større Grundbesiddere vanskeligen komme til i Staten og Kommunen at indtage den Stilling, hvori de kunne blive en vigtig Støtte for alle offentlige Forholds heldbringende Udsvikling. Dgsaa derimaa Udvalget være enigt med Forslaget, at, naar det i Almindelighed er Regjeringens Kald, med sin Autoritet og med de til dens Raadighed værende Kræfter, at stille sig i Spidsen for de almene Anliggendes Ordning, saa er dette Krav især uafviseligt i de Forhold, hvor indgribende Modsætninger i Ansæelser og Interesser trænge til en upartisk Mægling og kraftig Ledelse.

Udvalget skjøner imidlertid ikke rettere, end at det efter samtlige foreliggende Omstændigheder maa være indlysende for Regjeringen selv, at den omfider bør tage denne Sag i sin Haand, og at der altsaa fortiden ikke for Thinget er tilstrækkelig Anledning til derom at udtale sig i en saa indtrængende Form som et allerunderdanigst Andragende til Hans Majestæt Kongen.

Derimod har Udvalget taget under Overveelse, om det ikke burde tilraade Landstinget at lette Regjeringen denne vanskelige Op-gave, ved at slutte sig til det andetsteds gjorte Forsøg paa, ved gjensidige Indrømmelser fra de saa afvigende Standpunkter og stridige Synsmaader, at udfinde et fælles Grundlag,

hvorpaa der kunde bygges en Afgjørelse, som vel ikke ganske vilde fyldestgjøre nogen af de modstaaende Paastande, men dog muligen for dem alle kunde være at foretrække for den uheldbringende Fortsættelse af en resultatløs Strid. For Landstinget turde Opfordringen dertil være saa meget større, som den blot negative Holdning, det hidtil har indtaget ligeoverfor Forslag til en vis, bestemt Afgjørelsesmaade, muligen af Regjeringen og Folket kunde mistydes, saaledes, som om Thinget var en uoverstigelig Hindring for Tilendebringelsen af dette vigtige Værk.

Udvalget troer da, at en væsentlig Betænknelighed, der hidtil har gjort sig gjældende i Landstinget, vil være fjernet, naar det fastholdes som ufravigelig Regel, at ingen ifølge den bestaaende Lovgivning indgaaet Fæstecontract eensidigen kan ophæves, og at i Tilfælde af Fæsteledigheds Forholdets Ordning først og fremmest skal henvises til frivillig Overtønskomst, saa at Staten først træder til, hvor det ikke lykkes at komme til en mindelig Afgjørelse. Landstinget har ingenstunde overset Betydningen af de særegne Indskrænkninger, som Bestidelsen af Fæstegods, ifølge sammes Bestemmelse at tjene til Bondestændens Subsistens, er undergivet, eller af de særegne Rettigheder, Staten har over samme fremfor al anden privat Grundeiendom; men naar en ny Lov skal udtrykke disse Indskrænkninger og den i ældgammel Sædvane begrundede, tunganste undtagelsesvillig upaaagtede, fortrinlige Afgang for Bondens Efterladte til paa billige Vilkaar at opretholdes i Bestidelsen og Brug af Fæstegaardene, som en Dvotadeel af sammes fulde Værdi, saa vil det snerne mange Betænkneligheder, naar man ved Bær